# DOMSTOLENS BESLUT (första avdelningen)
den 29 januari 2004 *

I mål C-381/02,

angående en begäran enligt artikel 234 EG, från cour d'appel de Caen (Frankrike), att domstolen skall meddela ett förhandsavgörande i det vid den nationella domstolen anhängiga målet mellan

**Association comité économique régional agricole fruits et légumes de Bretagne (Cerafel)**

och

**François Faou,**

**GAEC de Kerlidou,**

angående tolkningen av artikel 15b.8 i rådets förordning (EEG) nr 1035/72 av den 18 maj 1972 om den gemensamma organisationen av marknaden för frukt och grönsaker (EGT L 118, s. 1; svensk specialutgåva, område 3, volym 4, s.162), i dess ändrade lydelse enligt rådets förordning (EEG) nr 3284/83 av den 14 november 1983 (EGT L 325, s. 1),

* Rättegångsspråk: franska.

meddelar

DOMSTOLEN (första avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden P. Jann (referent) samt domarna A. Rosas, A. La Pergola, S. von Bahr och K. Lenaerts,

generaladvokat: J. Kokott,
justitiesekreterare: R. Grass,

efter att den nationella domstolen informerats om att domstolen avser avgöra målet genom ett motiverat beslut enligt artikel 104.3 i rättegångsreglerna,

efter att parter och övriga som avses i artikel 23 i domstolens stadga beretts tillfälle att yttra sig,

följande

## Beslut

1 Cour d'appel de Caen har, genom beslut av den 17 oktober 2002 som inkom till domstolens kansli den 23 oktober samma år, med stöd av artikel 234 EG ställt en fråga om tolkningen av artikel 15b.8 i rådets förordning (EEG) nr 1035/72 av den 18 maj 1972 om den gemensamma organisationen av marknaden för frukt och grönsaker (EGT L 118, s. 1; svensk specialutgåva, område 3, volym 4, s. 162), i dess ändrade lydelse enligt rådets förordning (EEG) nr 3284/83 av den 14 november 1983 (EGT L 325, s. 1, nedan kallad förordning nr 1035/72).

2 Frågan har uppkommit i en tvist mellan organisationen Comité économique régional agricole fruits et légumes de Bretagne (nedan kallad Cerafel) och François Faou och GAEC de Kerlidou angående avgifter som de sistnämnda påstås ha varit skyldiga att erlägga till nämnda organisation för åren 1992 och 1993 avseende produktion av ekologiskt framställd blomkål.

## Tillämpliga bestämmelser

*Gemenskapslagstiftningen*

3 I artikel 15b.1 i förordning nr 1035/72 föreskrivs inom ramen för den gemensamma organisationen av marknaden för frukt och grönsaker följande:

"Om

— en producentorganisation

eller

— en sammanslutning av producentorganisationer som har antagit samma regler

som verkar inom en bestämd ekonomisk sektor bedöms vara representativ för produktionen och producenterna inom sektorn i fråga vad gäller en viss produkt kan den berörda medlemsstaten på begäran av organisationen eller sammanslutningen och, under de tre första tillämpningsåren, efter att ha konsulterat producenterna inom sektorn, bestämma att

a) de regler om kunskap om produktionen som avses i artikel 13.1b tredje strecksatsen,

b) de regler om produktionen som avses i artikel 13.1b andra strecksatsen,

c) de regler om saluföring som avses i artikel 13.1b andra strecksatsen,

d) beträffande de produkter som avses i bilaga II, de regler som antagits av organisationen eller sammanslutningen avseende återtagande från marknaden ...

är tvingande för de producenter som är etablerade inom sektorn och som inte är anslutna till någon av de ovannämnda organisationerna, om dessa regler tillämpas sedan minst ett år tillbaka."

4 I bilaga 2 till förordning nr 1035/72, till vilken det hänvisas i artikel 15b.1d i förordningen, återfinns blomkål bland de i bilagan avsedda produkterna.

5 I artikel 15b.8 i förordning nr1035/72 föreskrivs följande:

"Vid tillämpning av första punkten i denna artikel kan den berörda medlemsstaten bestämma att de producenter som inte är anslutna är skyldiga att till organisationen eller, i förekommande fall, sammanslutningen erlägga hela den avgift som erläggs av anslutna producenter, eller del därav, i den mån denna avgift är avsedd att täcka

— de administrativa kostnader som beror på tillämpning av bestämmelserna i punkt 1,

— de kostnader som är hänförliga till forsknings-, marknadsundersöknings- och marknadsföringsåtgärder som har genomförts av organisationen eller förbundet och som kommer hela produktionen inom sektorn till godo."

6 I artikel 3 i rådets förordning (EEG) nr 2092/91 av den 24 juni 1991 om ekologisk produktion av jordbruksprodukter och uppgifter därom på jordbruksprodukter och livsmedel (EGT L 198, s. 1; svensk specialutgåva, område 15, volym 10, s. 124), som bland annat skall tillämpas på icke förädlade vegetabiliska

jordbruksprodukter, preciseras att den förordningen "skall tillämpas utan att det påverkar tillämpningen av andra gemenskapsföreskrifter om produktion, beredning, marknadsföring, märkning och kontroll av de varor som anges i artikel 1".

*Den nationella lagstiftningen*

7 Artikel 15b i förordning nr 1035/72 genomfördes i Frankrike bland annat genom ministerkungörelse av den 18 juni 1992 om utvidgning av de regler som har upprättats av Comité économique agricole fruits et légumes de Bretagne (JORF av den 28 juni 1992, s. 8469).

8 I artikel 1 i denna kungörelse utvidgas de av Cerafel upprättade reglerna om kunskap om produktion, om produktion och om saluföring samt om skyldighet att respektera interventionsåtgärder och återtagspris till att gälla samtliga blomkålsproducenter som är etablerade i vissa departement.

9 I artikel 3 i nämnda kungörelse stadgas att Cerafel har rätt att påföra producenter som inte är anslutna till någon producentsammanslutning avgifter vars storlek kommer att fastställas senare genom kungörelse. Dessa avgifter är avsedda att tillföras dels den förvaltningsfond som Cerafel har upprättat i syfte att säkerställa att dess förvaltning fungerar, dels den fond för marknadsföring, utredning och forskning som Cerafel i förekommande fall kan inrätta för att finansiera generella åtgärder som kommer hela produktionen i regionen till godo.

10 Med stöd av dess regler utfärdas årligen kungörelser vari villkoren fastställs för uttag av de avgifter som Cerafel kan utkräva av de blomkålsproducenter som inte är anslutna till denna organisation.

## Tvisten vid den nationella domstolen och tolkningsfrågan

11 Cerafel väckte talan mot François Faou och GAEC de Kerlidou, som är producenter av ekologiskt framställd blomkål, och yrkade att de skulle förpliktas att erlägga avgifter avseende sin produktion åren 1992 och 1993.

12 Genom dom av den 9 januari 1995 avslog tribunal d'instance de Morlaix (Frankrike) Cerafels yrkanden på grund av att det inte fanns någon gällande bestämmelse som gjorde betalningen av avgifter till denna organisation tvingande för jordbrukare som tillämpade reglerna för ekologisk produktion.

13 Genom dom av den 17 mars 1998 upphävde cour d'appel de Rennes (Frankrike) den ovannämnda domen och biföll Cerafels yrkanden, i synnerhet på grund av att gemenskapsbestämmelserna om produktion av icke förädlade jordbruksprodukter enligt artikel 3 i förordning nr 2092/91 skall tillämpas på ekologiskt framställda produkter.

14 Genom dom av den 22 maj 2001 upphävde Cour de cassation (Frankrike) domen från cour d'appel de Rennes på grund av att det inte fanns något rättsligt stöd för den, och återförvisade målet till cour d'appel de Caen. Cour de cassation angav att cour d'appel de Rennes inte hade efterforskat huruvida produktionen av

grönsaker som har framställts enligt ekologiska metoder inte omfattades av andra regler om produktion och saluföring än de regler som upprättats av Cerafel, fastän EG-domstolen i dom av den 13 juli 2000 i mål C-117/99, Unilet och Le Bars (REG 2000, s. I-6077) slog fast att när de regler om produktion och saluföring som en producentorganisation upprättat för vissa produkter som gjorts tvingande för icke anslutna producenter endast delvis, eller inte alls, skall tillämpas på produkter som omfattas av särskilda produktions- och saluföringsmetoder har en medlemsstat rätt att på grundval av artikel 15b.8 i förordning nr 1035/72 besluta att vissa av dessa producenter inte skall omfattas av skyldigheten att erlägga avgift.

15 Cour d'appel de Caen beslutade mot bakgrund härav att vilandeförklara målet och ställa följande tolkningsfråga till domstolen:

"Är det förenligt med icke-diskrimineringsprincipen att en medlemsstat med tillämpning av bestämmelserna i artikel 15b.8 i rådets förordning (EEG) nr 1035/72 av den 18 maj 1972 gör vissa regler om produktion och saluföring tvingande för de producenter som är etablerade i distriktet för en viss comité économique men som inte är anslutna till denna och ålägger dem skyldighet att erlägga samtliga eller en del av de avgifter som de anslutna producenterna skall erlägga utan att göra skillnad på om dessa icke-anslutna producenter tillhör en rättsligt reglerad sektor, såsom den ekologiska sektorn, för vilken de åtgärder som denna comité économique vidtar är utan intresse eller endast är av tillfälligt eller marginellt intresse vad gäller dessa producenter?"

## Tolkningsfrågan

16 Domstolen anser att svaret på frågan klart framgår av rättspraxis. Domstolen har därför i enlighet med artikel 104.3 i rättegångsreglerna meddelat den nationella

domstolen att den har för avsikt att avgöra saken genom att meddela ett motiverat beslut och har berett de parter och övriga som avses i artikel 23 i EG-stadgan för domstolen tillfälle att yttra sig i denna fråga.

17 François Faou och GAEC de Kerlidou samt den franska regeringen och Europeiska gemenskapernas kommission har inte invänt mot domstolens avsikt att avgöra saken genom att meddela ett motiverat beslut med hänvisning till sin rättspraxis. Cerafel har anfört att tolkningsfrågan som avser skyldighet för vissa producenter att erlägga jordbruksavgifter inte kan besvaras utifrån domen i det ovannämnda målet Unilet och Le Bars, som avsåg en fullständig befrielse från skyldigheten att erlägga sådana avgifter.

18 I sakfrågan är GAEC de Kerlidou, den franska regeringen och kommissionen överens om att domen i det ovannämnda målet Unilet och Le Bars skall tolkas så att artikel 15b i förordning nr 1035/72 ger medlemsstaterna ett utrymme för skönsmässig bedömning som endast kan utnyttjas med iakttagande av den princip om icke-diskriminering mellan producenter, som innebär att lika situationer inte får behandlas olika och att olika situationer inte får behandlas lika.

19 Åsikterna går isär i frågan huruvida jordbrukarna inom den ekologiska sektorn befinner sig i lika eller olika situationer jämfört med andra producenters situation. GAEC de Kerlidou har hävdat att det är fråga om olika situationer. Den franska regeringen anser att jordbrukarna inom den ekologiska sektorn åtminstone delvis gynnas av Cerafels åtgärder. Kommissionen anser att bedömningen bör göras med hänsyn till såväl direkta som indirekta fördelar, och att den bedömningen ankommer på den nationella domstolen.

20 Det skall inledningsvis påpekas att bestämmelserna om ekologiskt framställda produkter, såsom anges i artikel 3 i förordning nr 2092/91, skall tillämpas utan

att det påverkar tillämpningen av andra gemenskapsföreskrifter om produktion, beredning, marknadsföring, märkning och kontroll av de varor som anges i artikel 1 i denna förordning. Härav följer att förordning nr 1035/72 skall tillämpas på produkter som framställts med hjälp av ett ekologiskt produktionssätt.

21 Artikel 15b i förordning nr 1035/72 ger medlemsstaterna en fakultativ befogenhet. Enligt punkt 1 i denna bestämmelse får den berörda medlemsstaten nämligen göra vissa regler som en producentorganisation eller en sammanslutning av producentorganisationer har upprättat tvingande för icke anslutna producenter. Enligt punkt 8 i samma bestämmelse får medlemsstaterna vid tillämpning av punkt 1 besluta att icke anslutna producenter är skyldiga att till organisationen eller till sammanslutningen erlägga hela den avgift som anslutna producenter erlägger eller en del därav (domen i det ovannämnda målet Unilet och Le Bars, punkt 19).

22 Medlemsstaterna har följaktligen, på de villkor som uppställs i artikel 15b i förordning nr 1035/72, ett utrymme för skönsmässig bedömning som de kan utnyttja inom gemenskapsrättens gränser (domen i det ovannämnda målet Unilet och Le Bars, punkt 20).

23 Bland dessa gränser återfinns den princip om förbud mot all diskriminering mellan producenter i gemenskapen som uppställs i artikel 40.3 i EG-fördraget (nu artikel 34.2 EG i ändrad lydelse). Det följer av fast rättspraxis att icke-diskrimineringsprincipen innebär att lika situationer inte får behandlas olika och olika situationer inte får behandlas lika, såvida det inte finns sakliga skäl för en sådan behandling (se, bland annat, dom av den 17 juli 1997 i mål C-354/95, National Farmers' Union m.fl., REG 1997, s. I-4559, punkt 61, liksom domen i det ovannämnda målet Unilet och Le Bars, punkt 23).

24 Det är med tillämpning av denna princip som domstolen i punkt 28 i domen i det ovannämnda målet Unilet och Le Bars fastställde att en medlemsstat som har tillämpat första punkten i denna bestämmelse, det vill säga som har gjort vissa regler om produktion och saluföring som en producentorganisation har upprättat tvingande för sådana producenter som är etablerade inom distriktet och som inte är anslutna till organisationen i fråga, har rätt att beträffande samma produkt besluta att vissa av dessa icke anslutna producenter inte skall omfattas av skyldigheten att erlägga avgift i den mån som deras produktion inte är avsedd för färskvarumarknaden utan för industriell bearbetning.

25 Domstolen motiverade denna tolkning med den omständigheten att eftersom de ifrågavarande situationerna objektivt sett är olika innebär det förhållandet att de behandlas olika inte något åsidosättande av den allmänna icke-diskrimineringsprincipen (domen i det ovannämnda målet Unilet och Le Bars, punkt 27).

26 I målet vid den nationella domstolen avser den fråga som ställts möjligheten för en medlemsstat som har tillämpat artikel 15b.1 i förordning nr 1035/72 att enligt punkt 8 i denna bestämmelse besluta att vissa icke anslutna producenter skall omfattas av skyldigheten att erlägga avgift för en produkt som förvisso är av samma art men som har specifika egenskaper.

27 Det framgår klart av skälen i domen i det ovannämnda målet Unilet och Le Bars att icke-diskrimineringsprincipen utgör hinder för att det utrymme för skönsmässig bedömning som medlemsstaterna ges genom artikel 15b i förordning nr 1035/72 utnyttjas för att behandla olika situationer lika.

28 Enligt artikel 15b.8 i förordning nr 1035/72 avser den möjlighet som en medlemsstat har att besluta att icke anslutna producenter är skyldiga att, till en producentorganisation eller till en sammanslutning av producentorganisationer,

erlägga hela den avgift som erläggs av anslutna producenter, eller en del därav, endast sådana avgifter som uttas i syfte att täcka vissa kostnader, nämligen de administrativa kostnader som beror på en utvidgning av de regler som nämnda organisation eller sammanslutning har antagit samt sådana kostnader som avser forsknings-, marknadsundersöknings- och marknadsföringsåtgärder som har genomförts av organisationen eller sammanslutningen (domen i det ovannämnda målet Unilet och Le Bars, punkt 24).

29 Följaktligen ankommer det på de nationella domstolarna att mot bakgrund av omständigheterna i målet bedöma huruvida och i vilken mån vissa producenter som inte är anslutna till en producentorganisation, vars regler för produktion och saluföring har gjorts tvingande för samtliga producenter som är etablerade inom dess ekonomiska distrikt, befinner sig i en objektivt annorlunda situation, i synnerhet genom att de regler som denna organisation har antagit inte, eller endast i marginellt avseende, kan tillämpas på produkterna från dessa icke anslutna producenter, och genom att de åtgärder som denna organisation har vidtagit, direkt eller indirekt, endast är av tillfälligt och marginellt intresse för de ovannämnda produkterna.

30 Frågan skall således besvaras så att artikel 15b.1 och 15b.8 i förordning nr 1035/72 skall tolkas på följande sätt:

— En medlemsstat som har tillämpat första punkten i denna bestämmelse genom att göra vissa regler för produktion och saluföring som en producentorganisation har upprättat tvingande för producenter som är etablerade inom distriktet för denna organisation och som inte är anslutna till denna kan inte, utan att åsidosätta icke-diskrimineringsprincipen, tillämpa åttonde punkten i ifrågavarande bestämmelse genom att besluta att de sistnämnda producenterna är skyldiga att erlägga hela avgiften eller en del av den avgift som anslutna producenter betalar, utan att efterforska huruvida de icke anslutna producenterna befinner sig i en objektivt sett annorlunda situation än de anslutna producenterna,

— de icke anslutna producenterna befinner sig i en objektivt sett annorlunda situation än de anslutna producenterna om de regler som den nämnda organisationen har antagit inte alls eller endast marginellt kan tillämpas på deras produkter och de åtgärder som denna organisation har vidtagit inte alls eller endast marginellt kommer de nämnda produkterna till godo,

— det ankommer på de nationella domstolarna att pröva huruvida dessa förutsättningar är uppfyllda.

## Rättegångskostnader

31 De kostnader som har förorsakats den franska regeringen samt kommissionen, vilka har inkommit med yttranden till domstolen, är inte ersättningsgilla. Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna.

På dessa grunder fattar

DOMSTOLEN (första avdelningen)

— angående den fråga som genom beslut av den 17 oktober 2002 har ställts av cour d'appel de Caen — följande beslut:

Artikel 15b.1 och 15b.8 i rådets förordning (EEG) nr 1035/72 av den 18 maj 1972 om den gemensamma organisationen av marknaden för frukt och grönsaker, i dess ändrade lydelse enligt rådets förordning (EEG) nr 3284/83 av den 14 november 1983, skall tolkas på följande sätt:

— En medlemsstat som har tillämpat första punkten i denna bestämmelse genom att göra vissa regler för produktion och saluföring som en producentorganisation har upprättat tvingande för producenter som är etablerade inom distriktet för denna organisation och som inte är anslutna till denna, kan inte, utan att åsidosätta icke-diskrimineringsprincipen, tillämpa åttonde punkten i ifrågavarande bestämmelse genom att besluta att de sistnämnda producenterna är skyldiga att erlägga hela avgiften eller en del av den avgift som anslutna producenter betalar, utan att efterforska huruvida de icke anslutna producenterna befinner sig i en objektivt sett annorlunda situation än de anslutna producenterna.

— De icke anslutna producenterna befinner sig i en objektivt sett annorlunda situation än de anslutna producenterna om de regler som den nämnda organisationen har antagit inte alls eller endast marginellt kan tillämpas på deras produkter och de åtgärder som denna organisation har vidtagit inte alls eller endast marginellt kommer de nämnda produkterna till godo.

— Det ankommer på de nationella domstolarna att pröva huruvida dessa förutsättningar är uppfyllda.

Luxemburg den 29 januari 2004

R. Grass — P. Jann

Justitiesekreterare — Ordförande på första avdelningen